

forbindelse lagt vægt på, at indgreb, der falder uden for grundlovens § 72, i almindelighed er mindre intensive, og der er derfor ikke samme behov for den særlige beskyttelse efter lovforslagets regler. Hertil kommer, at lovforslagets regler om fremgangsmåden ved gennemførelse af tvangsindgreb i vidt omfang er udformet netop med henblik på i praksis at være egnede til at finde anvendelse, når der er tale om tvangsindgreb omfattet af grundlovens § 72.

Det er den overvejende opfattelse i den statsretlige litteratur, at offentligt tilgængelige lokaler ikke er omfattet af grundlovens § 72, men kommissionen har i sit lovudkast forudsat, at sådanne lokaler er omfattet af udkastets regler om forvaltningens gennemførelse af tvangsindgreb (lovudkastets kapitel 2), hvis den, som har rådighed over lokalerne, protesterer mod den pågældende myndigheds tilstedeværelse (betænkningen, side 24 f og 174).

Det er Justitsministeriets opfattelse, at hensynet til at beskytte den enkeltes privatliv mv. ikke gør sig gældende i forhold til offentligt tilgængelige lokaler som f.eks. butiklokaler.

Lovforslaget indebærer derfor, at tvangsindgreb, der består i undersøgelse af sådanne lokaler, i det hele falder uden for anvendelsesområdet for de foreslåede regler om forvaltningens gennemførelse af tvangsindgreb (lovforslagets kapitel 2), herunder reglerne om varsling.

Med hensyn til lovforslagets regler om borgernes og virksomhedernes retsstilling i tilfælde, hvor der i tilknytning til forvaltningsmyndigheders tvangsindgreb opstår spørgsmål om et strafbart forhold, er det derimod Justitsministeriets opfattelse, at anvendelsesområdet ikke bør begrænses til de typer af indgreb, der er omfattet af grundlovens § 72. De pågældende regler om forholdet til strafferetsplejen ved gennemførelse af tvangsindgreb bør efter Justitsministeriets opfattelse også gælde for tvangsindgreb, som består i undersøgelse (ransagning) af andre lokaliteter og genstande end dem, der er omfattet af grundlovens § 72, ligesom reglerne efter Justitsministeriets opfattelse bør gælde ved beslaglæggelse af andre genstande end dem, der er omfattet af grundlovens § 72, samt ved eftersyn og anden undersøgelse af personer (legemsindgreb).

I den forbindelse har Justitsministeriet lagt vægt på, at lovforslagets regler om de tilfælde, hvor der opstår mistanke om et strafbart forhold, tilsigter at modvirke omgåelse af retsplejelovens regler om politiets anvendelse af tvangsindgreb i forbindelse med efterforskningen af en straffesag. Retsplejelovens regler om ransagning (kapitel 73) omfatter også andre lokaliteter mv. end dem, der er omfattet af grundlovens § 72,

herunder f.eks. ransagning af en bil. Tilsvarende omfatter reglerne om beslaglæggelse i retsplejeloven (kapitel 74) andre genstande end dem, der er omfattet af grundlovens § 72, og retsplejeloven indeholder desuden særlige regler om eftersyn og anden undersøgelse af personer (legemsindgreb). Justitsministeriet finder derfor, at hensynet til at undgå omgåelse af retsplejelovens regler om politiets anvendelse af tvangsindgreb i forbindelse med efterforskningen af en straffesag har samme vægt, hvad enten der er tale om tvangsindgreb, som er omfattet af grundlovens § 72 – og dermed af kommissionens lovudkast – eller der er tale om en række tvangsindgreb, der falder uden for grundlovens § 72.

På den anførte baggrund foreslår Justitsministeriet, at lovforslagets regler om borgernes og virksomhedernes retsstilling, hvis der i tilknytning til forvaltningsmyndighedernes tvangsindgreb opstår mistanke om et strafbart forhold, udover tvangsindgreb omfattet af grundlovens § 72 (husundersøgelse, undersøgelse og beslaglæggelse af breve og andre papirer samt brud på meddelelsheshemmeligheden) også skal finde anvendelse ved tvangsindgreb, som består i undersøgelse af andre lokaliteter og genstande, beslaglæggelse af andre genstande eller eftersyn og anden undersøgelse af personer.

Som eksempel på en bestemmelse, hvor en forvaltningsmyndighed har adgang til at undersøge andre lokaliteter eller genstande mv. end dem, der er omfattet af grundlovens § 72, kan nævnes toldlovens § 16, hvorefter de statslige told- og skattemyndigheder har ret til at foretage undersøgelser af visse befordringsmidler.

Som eksempel på tilfælde, hvor en forvaltningsmyndighed har adgang til at beslaglægge genstande mv., der ikke er omfattet af grundlovens § 72, kan nævnes fødevarerens § 64, hvorefter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bl.a. kan bestemme, at varer, der ikke opfylder de krav, som er fastsat i loven mv., skal beslaglægges.

Som eksempel på tilfælde, hvor en forvaltningsmyndighed har adgang til at foretage eftersyn på personer, kan nævnes toldlovens § 25, hvorefter de statslige told- og skattemyndigheder er berettiget til at foretage eftersyn på personer, som med henblik på kontrol standses i henhold til bestemmelserne i toldlovens §§ 23 og 24.

3.1.2.3. *Tvangsindgreb efter forudgående retskendelse*

Kommissionens forslag til regler om forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb uden for strafferetsplejen